

Ο Σεπτέμβριος, ή Σεπτέμβρης, ή Σταυρίτες (ποντιακά), είναι ο ένατος μήνας του έτους κατά το Γρηγοριανό ημερολόγιο και πρώτος μήνας του Φθινοπώρου με διάρκεια 30 ημερών.

Η λέξη Σεπτέμβριος, September στα λατινικά, προέρχεται από το αριθμητικό septem (σέπτεμ=επτά), καθώς ήταν ο έβδομος μήνας του αρχαίου δεκάμηνου ρωμαϊκού ημερολογίου. Αργότερα, με την προσθήκη του Ιανουαρίου και του Φεβρουαρίου, ο Σεπτέμβριος μετακινήθηκε στην ένατη θέση, χωρίς όμως να αλλάξει η ονομασία του.

Στο αρχαίο Αττικό ημερολόγιο ο Σεπτέμβριος αντιστοιχούσε στο δεύτερο δεκαπενθήμερο του μήνα Μεταγειτινίωνα και στο πρώτο δεκαπενθήμερο του μήνα Βοηδρομιώνα. Δεσπόζουσα γιορτή στην Αθήνα και συγκεκριμένα στην Ελευσίνα ήταν τα Ελευσίνια, με τα περιώνυμα Μυστήρια (Ελευσίνια Μυστήρια).

Τον Σεπτέμβριο στη Ρώμη τελούνταν μεγάλες γιορτές, όπως τα Καπιτώλια και τα Ρωμαία ή Ρωμαϊκοί Αγώνες (Ludi Romani) προς τιμή του Δία (κάτι σαν Ολυμπιακοί Αγώνες των Ρωμαίων). Την 1η Σεπτεμβρίου προσδιοριζόταν ο ετήσιος φόρος που έπρεπε να καταβάλουν οι Ρωμαίοι πολίτες (indictio), εξού και Ινδικτιών, που στο Βυζάντιο γιορταζόταν ως Πρωτοχρονιά και συνέπιπτε με το νέο εκκλησιαστικό έτος (Αρχή της Ινδικτιώνος).

Στο τελευταίο δεκαήμερο του Σεπτεμβρίου, ξεκινάει επίσημα και το φθινόπωρο, με την άφιξη του Ήλιου στο φθινοπωρινό ισημερινό σημείο της τροχιάς του στις 22 του μήνα.

Ο Σεπτέμβριος στην Ελληνική λαογραφία

Η 1η Σεπτεμβρίου συνδέεται με ποικίλες προλήψεις. Οι έγκυες απείχαν από κάθε εργασία για να μη γεννηθεί το παιδί τους με το σημάδι του Αγίου Συμεών του Στυλίου, που γιορτάζει αυτήν ημέρα

Η 1η Σεπτεμβρίου θεωρείται η Ημέρα του Χρονογράφου, καθώς πιστεύεται ότι ο Χάρος γράφει όσους θα πεθάνουν κατά τη διάρκεια του χρόνου. Για να ξεορκίσουν τον Χάροντα, οι νοικοκυραίοι σπάνε ένα ρόδι στην είσοδο του σπιτιού τους.

Ο Σεπτέμβριος έχει διάφορες ονομασίες στο λαϊκό καλεντάρι:

Χινόπωρος, επειδή είναι ο πρώτος μήνας του Φθινοπώρου.

Ορτυκολόγος, λόγω του περάσματος των ορτυκιών που αποδημούν νότια.

Τρυγομηνάς ή **Τρυγητής**, λόγω του τρύγου, που είναι η κύρια αγροτική απασχόληση το μήνα αυτό.

Σταυρίτης, από τη μεγάλη εορτή της Ύψωσης του Τιμίου Σταυρού στις 14 Σεπτεμβρίου.

Παροιμίες για τον Σεπτέμβριο

Αν ίσως βρέξει ο Τρυγητής, χαρά στον τυροκόμο.

Βοηθάει ο Αη- Γιάννης και ο Σταυρός, γιομίζει το αμπάρι κι ο ληνός.

Θέρος, τρύγος, πόλεμος.

Μάρτη και Σεπτέμβρη ίσια τα μεσάνυχτα.
Σεπτέμβρη στάρι σπείρε και σε πανηγύρι σύρε.
Στον Τρυγητή σιτάρι σπείρε και στο πανηγύρι σύρε.
Τον Σεπτέμβρη τα σταφύλια, τον Οκτώβρη τα κουδούνια.
Τον Τρυγητή τ' αμπελουργού πάνε χαλάλι οι κόποι.
Του Σεπτέμβρη οι βροχές, πολλά καλά μας φέρνουν.
Του Σταυρού αρμένιζε και του Σταυρού δένε.
Του Σταυρού κοίτα και τ' Άη Γιωργιού ξεκίνα.
Του Σταυρού σταύρωνε και δένε.
Του Σταυρού σταύρωνε και σπέρνε.
Σεπτέμβρης πρώτα κρύα, τρέχει, ανοίγει τα σχολεία.

Πηγές: Βικιπαίδεια, Σαν σήμερα